

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії

**Digital Transformations and innovative technologies in the
economy: challenges, realities, strategies**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 17-19 червня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 5 від 17 листопада 2022 р.)*

E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 75 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформации та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transport and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Viktoria Alekseieva</i> <i>Olha Chumak</i> <i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Maryna Brychko</i> <i>Veronika Litovtseva</i> <i>Олена Кравченко</i> <i>Олексій Шаповал</i> <i>Алла Дмитренко</i> <i>Liliia Derkach</i> <i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Олена Крухмаль</i> <i>Коломієць П.Ю.</i> <i>Олександр</i> <i>Тверезовська</i> <i>Вікторія Білошанка</i> <i>Daria Tymoshyk</i> <i>Nataliia Letunovska</i> <i>Valeriia Koroshchenko</i> <i>Olena Pakhnenko</i> <i>Anzhelika Shalda</i> <i>Mária Pomffyová</i> <i>Yevhen Nikitchenko</i> <i>Anna Korzh</i> <i>Anastasiia Samoilkova</i> <i>Андрій Семенов</i> <i>Олександра Тверезовська</i> <i>Ірина Кожушко</i> <i>Olena Kryklii</i>	Advantages of digital marketing in modern life..... The significance of information technologies as an innovation factor in business activities in Ukraine Public and financial services in the contex of digitalization..... Блокчейн технологія у бухгалтерському обліку й аудиті..... Role of sustainable finance in environmental protection in Ukraine..... Інструменти превентивного управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану.. Тенденції розвитку банківських інновацій в Україні..... Impact of information technologies on the activities of small and medium-sized enterprises..... Marketing innovations in the activities of medical institutions under the influence of COVID-19..... The role of digital technologies in responding to COVID-19..... The influences of the digital economy on the degree of participation and trust in the responsible authorities..... Advantages and disadvantages of using cryptocurrency by enterprises..... Digital business communications as a direction of innovation transfer in the context of the COVID-19 pandemic..... Фінтех-екосистема: складові успішного розвитку ... Стан, основні тенденції та управління зовнішнім державним боргом України..... Conditions that determine the effectiveness of the use of immersive learning technologies.....	5 7 10 13 15 18 22 26 29 31 34 38 41 43 47 51
---	--	--

<i>Артем Сергеев</i>	Вплив штучного інтелекту на соціально-економічні системи.....	55
<i>Lyudmila Ryabushka</i>	Analysis of factors influencing foreign direct investment in Ukraine.....	58
<i>Andrii Yusiuk</i>	Modern trends of digital business communications and innovation transfer in medicine.....	62
<i>Anastasiia Samoilikova</i>		
<i>Margaryta Popelnuh</i>	Особливості використання монетарних інструментів національним банком України для впливу на грошовий ринок.....	64
<i>Ігор Рекуненко</i>		
<i>Артем Сергеев</i>		
<i>Олександра Тверезовська</i>	Стан, основні тенденції видатків державного бюджету України.....	68
<i>Анастасія Федан</i>		
<i>Svitlana Pokhylko</i>	State approach to digital transformation in Ukraine.....	72
<i>Anna Yeremenko</i>		

ФІНТЕХ-ЕКОСИСТЕМА: СКЛАДОВІ УСПІШНОГО РОЗВИТКУ

Семенов Андрій Юрійович,

к.е.н., доцент,

Сумський державний університет, м. Суми

Успішність фінтеху залежить від рівня розвитку відповідної екосистеми як сукупності взаємопов'язаних елементів, одночасна наявність, рівень розвитку та ступінь взаємодії яких забезпечують появу і зростання інноваційних компаній та фінансових інновацій.

На думку аналітиків компанії Ernst&Young [1, р. 11], фінтех-екосистема охоплює такі складові:

– *знання та досвід* (наявність підприємців, дослідників, фахівців з фінансової й технологічної сфер, які володіють специфічними знаннями та мають відповідний досвід для генерації та упровадження нових фінансово-технологічних рішень);

– *капітал* (доступність різних за джерелом походження та вартістю фінансових ресурсів як для компаній стартапів, так й наявних компаній, що мають фінансово-технологічну бізнес-ідею);

– *попит* (наявність сформованого уявлення, позитивного ставлення, переваг та перспектив застосування цифрових фінансових послуг серед споживачів, представників бізнесу, традиційних фінансових установ та державних інституцій);

– *інфраструктура* (передбачає певний мінімальний рівень цифрової інфраструктури в країні; наприклад, рівень проникнення та швидкість інтернету, а також державну політику щодо оподаткування, регулювання, підтримки та сприяння інноваціям на ринку фінансових послуг).

Відзначимо, вищенаведені складові фінтех-екосистеми визначають як загальний рівень розвитку фінтехринку в країні, так і можливості впливу та генерації трендів на глобальному ринку фінансових послуг. У цьому контексті, дослідники компанії Ernst&Young [1, р. 15] виділяють 5 країн (Великобританія, США, Сінгапур, Австралія, Індія), що забезпечують найкращу комбінацію умов для зростання сфери фінтеху, виступаючи, одночасно, у ролі світових фінтех-хабів для обміну та розповсюдження фінансових технологій у світі.

Згідно досліджень, найбільш потужна фінтех-спільнота сформована у США: понад 3000 фінтех компаній, що залучили 17,8 млрд дол. США інвестицій, 12 потужних регіональних фінтех хабів (наприклад, хаб у Джорджії обслуговує понад 70 % процесингу світових платежів, маючи понад 30 тис. фінтех робітників), активні банківські вкладення в технології (витрати топ-4 банків на технології склали 51,7 млрд дол. США), розвинуте

венчурне інвестування, найбільші технологічні екосистеми світу (Apple, Google, Amazon, Facebook).

У Європейському регіоні беззаперечним лідером є Великобританія, що залучила понад 50 % європейського обсягу інвестицій у сфері фінтеху. Маючи потужну Лондонську біржу з оборотом цінних паперів фінтех-компаній на суму 6,3 млрд дол. США, ефективні регуляторні інституції та сприятливий бізнес-клімат, понад 1600 фінтех компаній розмістили свої офіси у Великобританії. У них працевлаштовано понад 76 тис. чоловік (7 % працівників фінансової сфери), причому понад 40 % із них є іноземними громадянами.

Найбільш швидкозростаючим світовим центром фінтеху є Індія. Із обсягом інвестицій майже в 4 млрд дол. США фінтех-ландшафт країни формують 2 тис. компаній. Серед яких чотири компанії є фінтех-єдиногорогами (ринкова оцінка понад 1 млрд дол. США). Країнами, що на державному рівні активно займаються розвитком фінтеху, є Сінгапур та Австралія. Сінгапур як міжнародний фінансовий центр із понад 1,2 тис. фінансових компаній та Австралія як країна інноваційних інкубаторів й акселераторів є дуже активними в запровадженні відкритого банкінгу та спеціальних податкових стимулів для фінтех-спільноти.

У контексті аналізу стану світового ринку фінтеху, відзначимо Глобальний рейтинг фінтех розвитку країн (Global Fintech Ranking) від компанії Findexable [3]. На відміну від оцінок аналітиків це перший рейтинг, що аналізує світову фінтех-спільноту в режимі реального часу та враховує:

- *кількісні показники розвитку фінтеху* (загальна кількість фінтех-компаній, а також наявність екосистеми фінтех-підтримки (фінтех асоціації, фінтех хаби, коворкінги, акселератори, спеціалізовані події та зустрічі);
- *якість розвитку фінтеху* (враховує фінансові показники фінтех-компаній, цифрові метрики присутності їх у веб-просторі, кількість заходів на сайт чи користування додатком за місяць, обсяг клієнтської бази та рівень її лояльності). Особлива увага приділяється наявності компаній-чемпіонів на ринку, які своїм прикладом заохочують входження на фінтех ринок країни нових гравців;
- *якість технологічної та бізнесової інфраструктури* (враховує місце та показники країни у Світовому рейтингу легкості ведення бізнесу, доступності інтернету, наявності обмежень та цензури в Інтернет-просторі).

Згідно з даними рейтингу за 2021 рік до топ-10 країн за рівнем розвитку фінтеху входять: США, Великобританія, Ізраїль, Сінгапур та Швейцарія, Австралія, Швеція, Нідерланди, Німеччина, Литва.

Аналізуючи рейтинг фінтех розвитку країн, відмітимо тісну кореляцію між розвитком фінтех ландшафту країни та рівнем її цифровізації, що опосередковано підтверджується порівнянням з місцем країни у міжнародних рейтингах цифрової конкурентоспроможності, адаптації країн, індексів

глобального підключення, легкості ведення цифрового бізнесу та цифрової якості життя (табл. 1).

Таблиця 1. Топ-20 країн відповідно до світових рейтингів розвитку фінтеху, цифрової конкурентоспроможності, глобального підключення, легкості ведення цифрового бізнесу та цифрової якості життя [4-7]

Micute	Global Fintech Ranking (2021)	The IMD World Digital Competitiveness Ranking (2021)	Global Connectivity Index (2020)	Ease of Doing Digital Business (2019)	Digital Quality of Life Index (2021)
1	США	США	США	США	Данія
2	Велико-британія	Гонконг	Сінгапур	Велико-британія	Південна Корея
3	Ізраїль	Швеція	Швейцарія	Нідерланди	Фінляндія
4	Сінгапур	Данія	Швеція	Норвегія	Ізраїль
5	Швейцарія	Сінгапур	Данія	Японія	США
6	Австралія	Швейцарія	Фінляндія	Австралія	Сінгапур
7	Швеція	Нідерланди	Нідерланди	Данія	Франція
8	Нідерланди	Тайвань	Велико-британія	Швейцарія	Швейцарія
9	Німеччина	Норвегія	Японія	Канада	Німеччина
10	Литва	ОАЕ	Норвегія	Фінляндія	Велико-британія
11	Естонія	Фінляндія	Австралія	Швеція	Нідерланди
12	Канада	Південна Корея	Нова Зеландія	Нова Зеландія	Японія
13	Фінляндія	Канада	Південна Корея	Сінгапур	Швеція
14	Бразилія	Великобританія	Люксембург	Німеччина	Норвегія
15	Китай	Китай	Німеччина	Австрія	Люксембург
16	Іспанія	Австрія	Франція	Естонія	Литва
17	Уругвай	Ізраїль	Канада	Ірландія	Австралія
18	Ірландія	Німеччина	Ірландія	Франція	Іспанія
19	Росія	Ірландія	Бельгія	Бельгія	Естонія
20	Данія	Австралія	Австрія	Іспанія	Канада
Місце України в рейтингах					
48	Україна	54	52	понад 42	47

Аналізуючи топ-20 країн за позиціями у світових рейтингах, відзначимо, що десять із них входять одночасно до всіх рейтингів, причому як правило на досить схожих позиціях. Водночас, на відміну від рейтингів цифровізації

країн, першу двадцятку яких складають переважно високорозвинуті країни, фінтех-рейтинг засвідчив досить високі позиції країн, що розвиваються. Так, до топ-20 увійшли Литва, Естонія, Китай, Бразилія, Уругвай. Досить показовим є 48 місце України за рівнем розвитку фінтех-ландшафту, у порівнянні з 47-им місцем за цифровою якістю життя, 52-им місцем відповідно з індексом глобального підключення та 54-им місцем у рейтингу цифрової конкурентоспроможності країн. До речі, укладачі рейтингу віднесли 51 фінансову установу України до сфери фінтеху. Топ-5 серед них: MyCredit – кредитний маркетплейс, СЕХ– криптобіржа, Monobank – мобільний банк, Paymentwall – платіжний сервіс, Wibe – сервіс цифрового страхування.

Таким чином, активний розвиток фінтеху в країнах зумовлений, передусім, високим рівнем сприйняття послуг фінтех компаній споживачами. Проведений аналіз засвідчує суттєво вищий рівень адаптації до фінтех послуг споживачів з країн, що розвиваються. Не маючи усталених історичних та економічних передумов користування якісними фінансовими послугами, споживачі таких країн як Китай, Індія, Південна Африка, Колумбія, Перу виявляють вищу схильність до фінтех-послуг у порівнянні з високорозвинутими країнами, на кшталт Японії, Франції, США чи Канади.

Список використаних джерел

1. Kimber, A., Shan, S., & Kotecha, V. (2021). *UK FinTech: Moving mountains and moving mainstream*. Ernst&Young. https://www.ey.com/en_gl/financial-services-emeia/how-fintechs-are-moving-mountains-and-moving-mainstream.
2. *Global fintech rankings report : Bridging the gap*. (2021). Findexable. <https://findexable.com/2021-fintech-rankings/>.
3. *IMD world digital competitiveness ranking 2021*. (2021). International Institute for Management Development : IMD world competitiveness center. <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-digital-competitiveness/>.
4. *Global connectivity index: Shaping the new normal with intelligent connectivity*. (2020). Huawei. <https://www.huawei.com/minisite/gci/en/>.
5. *DQL 2021 - surfshark*. Surfshark. <https://surfshark.com/dql2021>.